

Co można poprawić?

Warto rozważyć odejście od rocznego planowania budżetowego na rzecz projektów wieloletnich. Takie inicjatywy zwiększają możliwości wpływania na zmiany systemowe.

Dla ułatwienia wnioskodawcom pełniejszego włączenia kwestii praw człowieka do realizowanych projektów, celowe wydaje się opracowanie podręcznik dla podmiotów zamierzających przygotować aplikacje w kolejnych edycjach.

Rozwój Polski stawia przed nami nowe wyzwania. Jednym z nich jest zwiększenie zaangażowania w niesienie pomocy innym krajom. Aby realizować to zadanie coraz lepiej, warto wyciągać wnioski z wcześniejszych działań. Od czerwca do listopada 2013 roku na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych dokonano ewaluacji 12 projektów realizowanych na Ukrainie oraz 17 projektów systemowych z zakresu edukacji globalnej w ramach polskiej współpracy rozwojowej.

Co o projektach edukacji globalnej mówią wyniki badania?

Środki MSZ stanowią główne źródło finansowania działań w obszarze edukacji globalnej w Polsce. Działania te należy ocenić pozytywnie przede wszystkim za ich różnorodność i skalę, a także dopasowanie do sytuacji i potrzeb beneficjentów (nauczycieli, studentów, akademików).

Projekty zrealizowały zakładane cele (jakościowe i ilościowe). Dostarczyły praktycznej i użytecznej wiedzy, którą można wykorzystać w szkołach. Nie spowodowały jednak zmiany strukturalnej w systemie edukacji. Włączanie treści z zakresu edukacji globalnej do procesu nauczania pozostaje osobistą inicjatywą nauczycieli.

Projekty przyczyniły się także do zmiany postaw uczestników zrealizowanych inicjatyw. Zmiana ta jest jednak wyraźnie widoczna tylko wśród osób bezpośrednio

Czego dowiadujemy się z badania projektów na Ukrainie?

Projekty były odpowiedzią na realne potrzeby występujące na Ukrainie. Ich beneficjenci wzbogacili swoją wiedzę w obszarze rozwoju regionalnego, rozwoju obszarów wiejskich, rozwoju stowarzyszeń, aktywizacji i samoorganizacji społeczności lokalnych, rewitalizacji i audytu wewnętrznego.

Podnieśli również umiejętności m.in. w zakresie przygotowywania strategii zrównoważonego rozwoju i planów rewitalizacyjnych, wniosków projektowych, rozwoju a także przeprowadzania audytu wewnętrznego czy zakładania stowarzyszeń.

Projekty dobrze wpisały się w działania podejmowane przez beneficjentów, a ponadto skutecznie uzupełniły inicjatywy realizowane przez innych donatorów.

Wnioskodawcy osiągnęli zakładane cele (niektórzy zrobili więcej niż planowali). Było to możliwe dzięki ich dobremu przygotowaniu i wcześniejszym doświadczeniom oraz odpowiedniemu wykorzystaniu potencjału ukraińskich partnerów. Potencjał ten został wzmocniony dzięki realizacji projektów.

Projekty stały się impulsem rozwojowym na poziomie lokalnym, a także przyczyniły do budowania wizerunku Polski jako państwa nowoczesnego i otwartego.

Co można poprawić?

Prowadzenie interwencji w tym polu wymaga pogłębienia i usystematyzowania współpracy Ministerstwa Spraw Zagranicznych z Ministerstwem Edukacji Narodowej.

Celowe wydaje się dokonanie zmian w systemie selekcji i wyboru projektów mających na celu wybór projektów charakteryzujących się wysokim stopniem trwałości i użyteczności efektów.

Warto promować najciekawsze i najbardziej skuteczne działania projektowe wśród nowych wnioskodawców.

Należy rozważyć realizację wieloletniego systemowego programu edukacji globalnej przez MEN we współpracy z MSZ.

objętych wsparciem. Jednorazowe interwencje, pozbawione mechanizmów zakorzenienia zmiany niosą ryzyko szybkiego wygaśnięcia zainteresowania i nie pozostawiają trwałych śladów w postaci zmiany postaw i motywacji do działania.

Większość badanych projektów uwzględnia zagadnienia związane z prawami człowieka. Jednakże zakres tej tematyki oraz jej interpretacja – wprost lub pośrednio - jest zróżnicowany.

Projekt edukacji globalnej w coraz szerszym stopniu korzystają z nowoczesnych technologii, jednak nadal potencjał ten nie jest wykorzystywany w pełni. Największym sukcesem cieszą się szkolenia e-learningowe. Takie działania mogą stać się drogą do rozwoju wiedzy o edukacji globalnej na szeroką skalę.